

کتاب

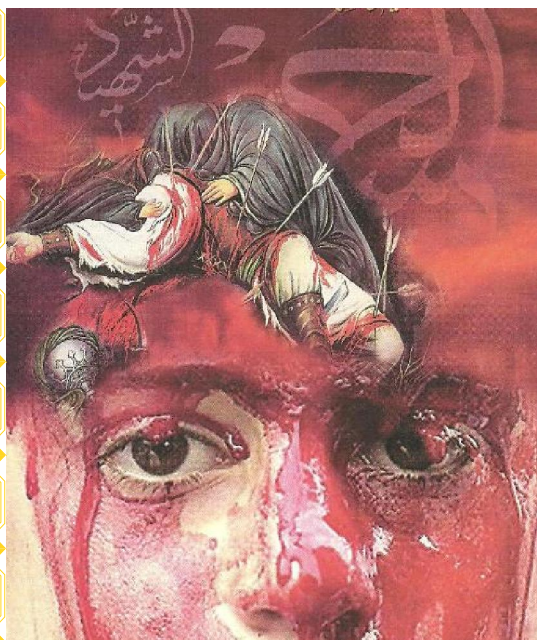
اصحاب استجاره و مسجد سہلہ

{ کرامت بعد از استفتاء از ناحیه مقدسه با استجاره به مسجد سهله

شیخ محمد بن مهدی بن زین العابدین نجفی به نقل برخی از فضلاء نجف درباره واقعه ای را مربوط به جدش مرحوم آیت الله شیخ زین العابدین نجفی (قدس سره) نقل می کند که ایشان صاحب رساله عملیه و محل مراجعات دینیه و اهل توسلات و بخصوص **عمل استجاره** به **مسجد سهله** بوده، و توفیق تشرفات به زیارت حضرت صاحب الأمر علیه السلام داشته است، در عهد قاجاری؛ در میان اهالی ایران (شامل ولایات مکران و افغان و آذربایجان شمالی و قفقاز) بحث مطرح می شود؛ بر سر برخی برنامه های متداول در عزاداری؛ مانند نواختن طبل و سنج و شیپور (در شبهای قبل عاشوراء به شکل تهییج جنگی، و در عاشورا و بعد آن به حالت حزن و عزاداری)، و شبیه خوانی و تعزیه برای تمثیل و تجسم صحنه های وقایع کربلا؛ جهت ارتباط بیشتر مردم با فاجعه عاشورا و مصائب اهل بیت علیهم السلام، و نیز کارهایی { برای مواسات با خاندان حسینی علیهم السلام در مصائبی که بعد از فاجعه عاشورا (مثل سیلی و لطمه بر سر و صورت و سینه یا ضربات سنگ باران یا زخمهای چوب و شلاق و زنجیر و مجروح شدن سر و بدن و...) بر حضرات زینب و خواهران و دختران و همسران و دیگر بانوان حرم (علیهم السلام) وارد شد} به صورت سینه زنی؛ زنجیر زنی؛ سنگ زنی؛ تیغ زنی؛ قمه زنی و...، ازین رو از اکناف بلاد ایران؛ استفتاءات و پرسشهایی به نجف اشرف سرازیر شد، و از مراجع و فقهاء و علماء آن زمان؛ در خصوص حکم این نوع برنامه های عزاداری (بجز روضه و نوحه و گریه) نظرخواهی شد، و هر عده ای نامه ای برای مرجع خودشان نوشته، و همراه شخصی به نجف ارسال کردند، مردم دارالخلافه طهران قرار گذاشتند که شخصی که می رود؛ بجز جوابهای مراجعی که خود به آنها نوشته بودند؛ وقتی جوابها را گرفته، سایر

جوابیه‌ها از بقیه علماء را نیز حتی الإمكان جمع کرده؛ همه آنها را در بسته‌ای بگذارد؛ و مهر کند، و جز در مسجد شاه در طهران؛ و در اجتماع عمومی مردم؛ آن بسته را باز ننماید. و فقط در حضور جمع مردم جوابها را بخوانند، تا همه از نظرات همه مراجع تقلید یکجا مطلع گردند. فرستاده مذکور به طهران بازگشت، و مردم را خبر نمود تا در روز معین در مسجدشاه حضور یابند، و سپس آراء علماء را خواندند، برخی از فقها حکم به جواز برخی از این اعمال داده بودند، و برخی حکم بر عدم جواز، خصوصا درباره آنها که سبب جراحت می‌شود (مانند قمه زنی) گفته بودند: در صورتی که ضرر برای سلامتی شخص داشته باشد جایز نیست، و اگر ضرر نداشته باشد جایز است. تا اینکه نامه مرحوم آیت الله شیخ زین العابدین نجفی باز و خوانده شد، ایشان چنین نوشته بودند: {بسمه تعالی شانه، من مردد بودم که در این مسأله فتوی بر جواز بدهم؛ یا خیر، بنابر این به **مسجد سهله** رفته، و به حضور مولایم حجت بن الحسن

صلوات الله علیهما رسیدم، و مسأله را از ایشان سؤال نمودم، و ایشان فتوی بر جواز این اعمال دادند، و من همانطور فتوای دهم که مولایم حضرت بقیه الله علیه السلام فرموده اند... هنگامی که این نامه خوانده شد؛ مردم گفتند همین ما را کافی است، و به چیز دیگری احتیاجی نداریم....

توضیح: جواز تیغ زنی و قمه زنی؛ با رعایت آداب و شروط مربوطه؛ از نظر ناحیه مقدسه؛ نه تنها از مرحوم آیت الله زین العابدین نجفی نقل شده؛ بلکه از طریق برخی دیگر از مراجع عظام که ارتباطشان با ناحیه مقدسه مسلم بوده (و وقایع متعدده آنها به ثبت رسیده) نیز نقل شده است، که در اینجا بطور نمونه؛ اهتمام دو تن از مراجع تقلید (مرتبط با ناحیه مقدسه) به این موضوع (مورد نظر حضرت امام زمان علیه السلام) را نقل می کنیم:

له مرحوم علامه آیت الله سید مهدی بحر العلوم؛ که شرح برخی ارتباطات ایشان با حضرت صاحب الأمر علیه السلام قبلاً نقل شد؛ و از سوی ایشان اقداماتی (به دلالت ناحیه مقدسه) نیز اجرا گردیده؛ و در میان شیعیان مرسوم نموده اند، مانند تغییر موضع مرقد حضرت هود علیه السلام و حضرت صالح علیه السلام در وادی السلام نجف؛ که قبل از زمان ایشان؛ موضع آن در مسافتی پائین تر بوده؛ و به امر مرحوم بحر العلوم؛ در موضع فعلی؛ بقعه این دو پیامبر الهی علیه السلام بنا گردید، که فعلاً هم مزار عموم است. همچنین تعیین موضع و ایجاد ساختمان برای مقام حضرت مهدی علیه السلام در **مسجد سهله** که بوسیله ایشان انجام شد، و قبل از دوران ایشان چنین بقعه ای نبود، و بخاطر ارتباط ویژه ایشان با ناحیه مقدسه بود؛ که اقدامات ایشان؛ فراتر از نظریه شخصی یا فتوای فقیه و مرجع دینی تلقی می شد:

آیت الله سید حسین معتمدی کاشانی (در کتاب "عزاداری سنتی شیعیان" ج ۲ ص ۶۸۵) نقل کرده است: سنت دسته جات قمه زنی نجف این است که: صبح عاشورا به حسینیه علامه سید بحر العلوم رضوان الله علیه رفته، و در آنجا کفن هایی که علمای بیت بحر العلوم به آنها هدیه می دهند؛ می پوشند، و قمه زنی را آغاز می کنند، زیرا از زمان علامه سید مهدی بحر العلوم به آنجا می رفته؛ و کفن می

پوشیده و قمه می زدند... و نیز در (ص ۶۹۹) نقل کرده: رسم و قاعده هدیه دادن کفن توسط علمای بیت بحر العلوم؛ از زمان علامه بزرگوار سید مهدی بحر العلوم رضوان الله علیه پایه گذاری شد؛ و رسم گردید، و علمای اعقابش نیز نسلا بعد نسل از آن پیروی نموده؛ و سنت (اجداد و آباء) گذشته خود را حفظ می نمایند...

همچنین مرحوم آیت الله شیخ محمد حسن آل مظفر (در کتاب خود نصره المظلوم) نقل کرده: علامه متبحر سید محمد بحر العلوم در خانه اش مراسم سوگواری برپا می کرد؛ که اهل علم در آن شرکت می کردند؛ و مراسم تعزیه نیز انجام می شد؛ و هیئت های قمه زنی در منزلش قمه می زدند...

همینطور مرحوم آیت الله میرزا عبدالرزاق محدث حائری همدانی اصفهانی (در کتاب "بررسی پیرامون مواکب حسینیة" ص ۴۳) نقل می کند که: دسته های قمه زنی در خانه مرحوم (آیت الله) شریبانی؛ و مرحوم (آیت الله) مامقانی؛ و (آیت الله) سید علی بحر العلوم؛ و (آیت الله) میرزا حبیب الله رشتی؛ و (آیت الله) سید محمد بحر العلوم؛ می آمدند، و در برخی ازین خانه ها همچون منزل (آیت الله) سید محمد بحر العلوم قمه می زدند...

تذکر: در اینجا به نقل شواهد عمل و برنامه سید بحر العلوم (مرتبط با ناحیه مقدسه) اکتفا شد، و از نقل شواهد و اقوال سایر فقهاء در تأیید این موضوع صرف نظر گردید.

✎ مرحوم آیت الله میرزای شیرازی بزرگ (رهبر نهضت تنباکو و مبارزه علیه استعمار انگلیس) که در موارد متعددی توفیق ارتباط ایشان با ناحیه مقدسه ثبت شده است، از جمله: فتوای شروع نهضت تحریم تنباکو، و اقدام به انتقال مرکز حوزه علمیه و مرجعیت شیعه به شهر سامراء و احیای آثار اهل بیت علیهم السلام

در این شهر، و رفع غربت از مشهد عسکریین علیهم السلام و مشهد مهدوی علیهم السلام و تعمیر آنها؛ و احسان به مردم آن سامان؛ و همراه نمودن ایشان در امر محافظت از حرمین شریفین و خدمت به زائران؛ و ساخت مدرسه علمیه و حسینیه حمام و پل و سایر مرافق عمومی؛ که این اقدامات مهم ایشان (فتوای نهضت تنباکو و احیای سامراء و...) با هدایت و عنایات ناحیه مقدسه تلقی می شد:

توضیح: درباره ارتباط میرزای شیرازی با ناحیه مقدسه نمونه ای را در مورد فتوای تاریخی ایشان در مبارزه با استعمار انگلیس و لغو وابستگی کشور ایران (که به "تحریم تنباکو" معروف شد) نقل می کنیم: از آیت الله سید رضی شیرازی نبیره میرزای بزرگ شیرازی سؤال شده: فتوای میرزای شیرازی در تاریخ مرجعیت شیعه یک سند ماندگار است. چه شد که این فتوا شکل گرفت؟ برخی می گویند این فتوا از میرزا نبوده است! و کسان دیگری این فتوا را نوشته اند! نظر شما چیست؟ آیت الله سید رضی شیرازی در جواب گفته اند: خیر! اینگونه نیست. مسلم است که این فتوا متعلق به مرحوم میرزا است. ماجرا این گونه است که مرحوم میرزا علی آقا، فرزند مرحوم میرزای نائینی، انسان بسیار فاضل و صالحی بود. ایشان از قول پدرش (آیت الله میرزا حسین نائینی) نقل می کرد که در جریان تنباکو، ما در سامره بودیم. یک شب مرحوم میرزا شاگردانش را (که همه از فقهاء برجسته بودند) جمع کرد و گفت: {می خواهیم برای تحریم تنباکو؛ به تهران تلگرافی را مخابره کنیم. هر یک از شما متنی را بنویسید که هر کدام مناسبتر بود، همان را بفرستیم}. پس از مدتی همه جمع شدیم، و متن هایی را که تهیه کرده بودیم؛ به میرزا ارائه کردیم. ایشان همه را مطالعه کرد، و آنها را زیرتشکی که روی آن نشسته بود؛ گذاشت، و متنی را از زیر تشک بیرون آورد، و چنین خواند: {بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ استعمال توتون و تنباکو؛ بَأَى نَحْوِ

کان؛ در حکم محاربه با امام زمان صلوات الله و سلامه علیه است. الاحقر محمد حسن الحسینی}. آیت الله میرزا حسین نائینی می گوید: میرزا پس از قرائت این تلگراف فرمود که: این (متن برای) تلگراف؛ از ناحیه مقدسه حضرت حجت علیه السلام شرف صدور پیدا کرده! نظر شما چیست؟ ما با شنیدن این جمله چیزی نگفتیم، و همه تسلیم شدیم، و دانستیم که لزوماً این تلگراف باید مخبره شود و غیر از آن ناجاست. {تذکر: البته شروع این نهضت از ماه رجب ۱۳۰۸ هـ.ق بود، به رهبری مرحومین آیات کرام: فال اسیری (در شیراز)، آقا نجفی (در اصفهان)، میرزا حسن آشتیانی (در تهران)، میرزا جواد مجتهد (در تبریز)، شیخ محمدتقی بجنوردی و شیخ حبیب مجتهد شهیدی (در مشهد) بود، اما عمومیت آن در ایران توسط علمای مرکز تشیع در سامراء به رهبری میرزای شیرزای انجام گردید، صدور فتوای تحریم تنباکو (۱ جمادی الأولى ۱۳۰۹ هـ.ق). این فتوی منتج به الغاء قراردادهای استعماری شد، و نهایتاً حکم لغو تحریم تنباکو در ۲۰ جمادی الأخری ۱۳۰۹ هـ.ق صادر گردید.

اقدامات میرزای شیرازی برای ترویج و فعال ماندن عزاداری تمثیلی و مواساتی:
 مرحوم آیت الله میرزا عبدالرزاق محدث حائری همدانی اصفهانی (در کتاب "بررسی پیرامون مواکب حسینیة" ص ۴۵) درباره نحوه عزاداری شیعیان و طلاب و علمای حوزه علمیه سامرا (در شهر و منطقه ای که غالب آنها شیعه نبودند) نقل می کند که: قمه زنی در خانه میرزای شیرازی بزرگ اقامه می شد، و پول کفن قمه زنها با آن مرحوم بود... {لازم به ذکر است که مرحوم میرزا عبدالرزاق آنطور که در کتابش گفته است حوالی سال ۱۳۰۰ هـ.ق در حوزه های عراق بوده و لذا از عزاداری های آن روز به طور کامل مطلع بوده است}. همچنین مرحوم آیت الله شیخ عبدالله سبیتی عاملی (در کتاب "رنة الأسی" ص ۴۴) از مرحوم آیت الله

میرزا علی شیرازی فرزند ارشد مرحوم آیت الله میرزای شیرازی نقل می کند که:
پدرشان همه ساله پول کفن قمه زنهارا می داده است.

نکته مهم؛ در لزوم عدم ملاحظه موافقت اجانب در حفظ افکار و شعائر دینی

نهضت الهی برای اقامه تعالیم مکتب وحی در جامعه بشری؛ از حضرت آدم صلی الله علیه و آله شروع شده و توسط حضرات هابیل و شیث و ادريس و نوح و ابرهیم و موسی و عیسی و سایر انبیاء و اوصیاء الهی علیهم السلام ادامه یافته است. و در آخر الزمان توسط حضرت رسول الله محمد مصطفی صلی الله علیه و آله و حضرت علی مرتضی علیه السلام احیاء و تجدید گردیده، و توسط سایر حضرات ائمه معصومین علیهم السلام رهبری و استمرار داشته، و آخرین وصی الهی حضرت صاحب الأمر و العصر و الزمان محمد المهدي القائم بامر الله (منه السلام و إليه التسليم) تا به امروز آنرا اداره و هدایت فرموده اند. و در دوران مستوری و پنهانی حضرتش؛ در لوای نورانی حضرت ولایت کبری؛ کارگزاران پنهان و آشکار ناحیه مقدسه؛ از جمله علماء و فقهاء مذهب اهل بیت علیهم السلام در توسعه و تعمیق و دوام آن کوشیده اند.

درخشش این نهضت در عصور متاخره؛ در ایام میرزا محمد حسن شیرازی (میرزای بزرگ) اتفاق افتاده {که بعد از وطن فروشی سلاطین قاجار و واگذاری سلطه اقتصادی به دول اجنبیه و بخصوص دولت استعماری انگلیس} این نهضت الهی تجدید حیات؛ و شهرت جهانی یافت، و به نهضت تحریم تنباکو (۱۳۰۸ - ۱۳۰۹ هـ.ق) معروف شد. و بعد از ایشان آخوند خراسانی؛ برای رفع استبداد و دفع تعدیات روس و انگلیس؛ این نهضت ادامه یافته (۱۳۲۱-۱۳۲۹ هـ.ق) که به مشروطه و سپس مشروعه اشتهار یافته؛ و در مرحله رفع تحریف از مشروطه با شهادت ایشان متوقف شد. و بعد از ایشان میرزا محمدتقی شیرازی (میرزای دوم)؛ رهبری نهضت را؛ در (۱۳۲۹ هـ.ق) با فتوای دفاع در برابر حمله روس به شمال

ایران؛ و در (۱۳۳۲ هـ.ق) با فتوای دفاع در برابر نیروهای متفقین اشغالگر سرزمینهای اسلامی؛ به عهده داشتند. و بعد از حکومت خاندان پهلوی فاسد و ملحد و سلطه امریکائیا؛ حدود چهل سال است (۱۳۹۸-۱۴۳۷ هـ.ق) که در پرتو عنایات ناحیه مقدسه؛ با هدایت فقهاء و مراجع تقلید؛ و بالأخص مرحوم امام خمینی؛ نهضتی الهی برای احیای ارزشهای اسلامی؛ از ایران طلوع و در خاورمیانه شدت گرفته است. و در رأس برنامه های نهضت؛ مبارزه با مظاهر شیطان و ابلیس؛ استعمار شرقی و غربی؛ بخصوص امریکا و رژیم صهیونیستی و مزدورانشان بوده است، ازین رو؛ تمام قوای اهریمن و شیطان در این مدت مجتمع شده، و انواع تعدیات و ظلمها و جنایات و مضایقات و سختیها {از جنگ و ترور و انفجار و سربریدنها و تحریم اقتصادی و تحریفات فرهنگی و جوسازی رسانه ای در اذهان عمومی جهان} بر علیه ملت ایران و همه مؤمنان و شیعیان بلکه همه مسلمانان همسو و همراه؛ وارد کرده اند، اما ملتهای مؤمن و معتقد؛ با تحمل انواع رنجها و آسیبها؛ و تقدیم ملیونها شهید و مجروح و معلول؛ به راه خود ادامه داده، و همچون سایر التزامات و شعائر دینی خود؛ هیچگاه بخاطر سوء برداشت یا استهزاء یا مخالفت یا دشمنی بیگانگان؛ از ادامه مسیر بازمانده؛ و برای جلب نظر یا عدم بدبینی آنها؛ در هیچ امری کوتاه نیامده اند، بلکه ملاحظه نظر اجانب و دشمنان و رعایت مخالفت یا استهزاء و انکار آنها را؛ نوعی انحراف و تقصیر در معرفت و مسیر نهضت تلقی کرده، و انکار و استهزاء بیگانگان در امری را؛ علامت رشد و صحت و اهمیت آن امری دانند. مرحوم آیت الله شیخ حسن مظفر (که در ایام هدم و تخریب مشهد حضرات ائمه بقیع علیهم السلام می زیسته) در کتاب "نصرة المظلوم" اشاره می کند که: بعد از هدم مشاهد بقیع و شهدای بدر و شهدای احد و دیگر بقاع منوره حجاز توسط وهابیان و بدویان یهودی الأصل؛

هجمه وسیع رسانه ای در بلاد اسلامی؛ خصوصا شیعه مانند عراق؛ شروع شد، و همه برای زیر سؤال بردن انواع مراسم عزاداری (و خصوصا آن برنامه هایی که صحنه های عاشورا را تمثیل و تجسم می کرد) بود، مثل تشبیه و تعزیه خوانی و سینه زنی و زنجیر زنی و قمه زنی؛ که مردم را نسبت به فجایع کربلا فراتراز گزارش شنیداری (فراموش شدنی و کم دوام) به مرحله دیداری و تجسم صحنه های عاشورا وا داشته؛ بلکه سبب می شد؛ مردم بطور تجربی خود را در معرکه کربلا دیده، و بطور عملی با حضرت ابی عبد الله الحسین علیه السلام و اهل بیت و اصحاب ایشان علیهم السلام همراهی کنند، مردم با دیدن صحنه های تشبیه و لطمات و ضربات و زنجیرها و زخم تیغ ها و شمشیرها؛ طوری متحول می شدند؛ که با باز آفرینی آن صحنه ها؛ خود را در معرض آن مصیبتها قرار می دادند: اگر در اثر ظلم حزب شیطان و پیروان ابلیس و لشکر اموی و یزیدیان؛ جماعت خداوند و کاروان حسینی علیه السلام در کربلا؛ تشنه و گرسنه و گریان و نالان بوده اند، خاک مال و گل آلود شده اند، ضربات و لطمات بدنی از سیلی و تازیانه و زنجیر و تیغ دشمن دیده اند، پیروان و موالیان ایشان هم در هر عصری و زمانی؛ با برپاداشتن و بازسازی صحنه های آن فاجعه موله؛ با حضور عملی و مشارکت فردی و جمعی؛ در این ایام؛ و به یاد و مواسات ایشان؛ تشنه و گرسنه و گریان و نالان شده، آب و غذا نخورده، خاک مال و گل آلود؛ و سیلی خورده و زنجیر زده و تیغ زده باشند، و بطور عملی هم ادای وظیفه نسبت به سروران دین نموده، هم خود را از نورانیت و اجر اخروی این اعمال بهره مند کرده؛ هم نشان دهند به دشمنان دین؛ که این موالیان و پیروان نور؛ از تحمل هیچ صدمه و لطمه و درد و زخم تازیانه و شمشیر و نیزه ای؛ در راه "اقامه و حفظ تعالیم الهی" واهمه ندارند. بخاطر همین آثار و برکات و تأثیرها بود؛ که بعد از تخریب مشاهد منوره در حجاز؛ با مدیریت

استعمار انگلیس و اجرای مزدوران وهابی و سعودی یهودی؛ حمله تکمیلی شروع شد، و نفوذیهای اجنبی در میان بلاد شیعیان (از جمله عراق و ایران)؛ شروع کردند در جراید و رسانه ها؛ به نوشتن مقالات و القاء شبهات؛ درباره انواع برنامه های عزای حسینی علیه السلام؛ و آنها را زیر سؤال بردن؛ {بخصوص **عزاداریهای تمثیلی و مواساتی**؛ که **احیاگر صحنه های عاشورا و سبب مشارکت مردم در مواسات و همراهی با نهضت عاشورا است**}؛ و آنها را به عناوینی همچون: جعلی، خرافی، بدعت، مشتمز کننده، وحشیگری، و عقب ماندگی و... (و انواع توصیفاتی که لایق خودشان بود) متهم کردند. اما قاطبه علماء و فقهاء و مراجع؛ بلکه عموم مفکرین بصیر و اندیشمندان فرهیخته آن زمان؛ در برابر این هجمات ایستادند، و با صدور فتاوای مشروحه؛ و نوشتن مقالات و کتب مبسوطه؛ ضمن رد هجمات و رفع شبهات؛ به تبیین اهمیت و ارزش همه این برنامه های عزاداری پرداختند، و مردم مؤمن با التزام و استمرار و توسعه در این امور؛ نقشه های شوم شیطانی را باطل کردند. شرح بیشتر این مبحث بیرون از موضوع این کتاب شریف است.

پژوهشگردها و آموزشگردهاى بنياد حيات اعلى

علوم معرفت الهى - علوم زبان وحى - علوم كلام وحى

علوم تلاوت كلام وحى - علوم كلام خازنان وحى - علوم فقه آئين الهى

علوم تقويم نجوم تخيم - علوم طب جامع - علوم پاكزيستى

آموزش برتر (اعلى) - علوم برتر (اعلى) - علوم توانمندى بانسروى الهى

علوم عمارت برتر - علوم انساب و تبارشناسى - رسانه هاى حيات اعلى

طرح و برنامه ريزى پژوهشى و مديريت و اشراف علمى

دارالمعارف الإلهية

نشر ششم: يازدهم جمادى الآخري ١٤٣٧

www.Aelaa.net

aelaa.net@gmail.com

والحمد لله رب العالمين